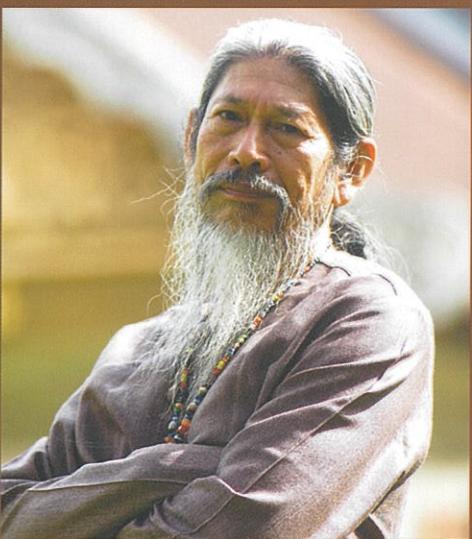

គ្រួយរោន់ វរណានា

គ្រារប្រប័ណ្ណម៉ែងទេ

ชัยวัฒน์ วรรณานนท์ ครุช่างปูนปั้นเมืองได้

๐๒๑

๐๒๒

ชื่อ-สกุล

วัน เดือน ปีเกิด

สถานที่เกิด

การศึกษา

ที่อยู่

โทรศัพท์

บิดา-มารดา

ชื่อบิดา

อาชีพบิดา

ชื่อมารดา

อาชีพมารดา

ครอบครัว

ชื่อภรรยา

เกียรติคุณ/รางวัลที่ได้รับ

๒๕๔๙

ได้รับยกย่องเป็นผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรมของ ๑๔
จังหวัดภาคใต้

๒๕๓๑

ได้รับปริญญา ศิลปบัณฑิตศิลป์
จากวิทยาลัยครุสราษฎร์ธานี

๒๕๔๓

(เป็นกิตติมศักดิ์ คณครุกิจของวิทยาลัยครุสราษฎร์ธานี)

๒๕๔๐

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่ง ปฐมดิเรกคุณภารณ์
รางวัลพระสิทธิราชาทองคำ ผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม
สาขอนุรักษ์และส่งเสริมวิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย
(งานประติมกรรມ)

นายชัยวัฒน์ วรรณานนท์

๒๘ เมษายน ๒๕๖๗

๑๐ หมู่ที่ ๒ อำเภอท่าช้าง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ชั้นมัธยมปีที่ ๖ โรงเรียนบ้านนาสาร

อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศึกษาศิลปะด้วยตนเอง และจากอาจารย์ประจำ เช่น อรุณเจริญ

ศึกษาปรัชญาตะวันออกจากอาจารย์จ่าง แซ่ตั้ง

ศึกษาระยะตามแนวทางอาจารย์พุทธทาสภิกขุ

แห่งสวนโมกข์พลาaram

๓๙๐/๙ ตำบลฐานี อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย

๐๘๑-๕๓๗๓๗๖๙

นายสมชาย วรรณานนท์

ทำนา

นางเต็อม วรรณานนท์

ทำนา

นางวรรณี วรรณานนท์

ประวัติชีวิตและการศึกษา

ครูชัยวัฒน์ วรรณานนท์ เกิดที่หมู่บ้านท่าเคย อำเภอท่าจัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ชุมชนเก่าแก่ที่มีวัดอินทาราม เป็นศูนย์กลาง อาศัยพหลักษณ์ของชาวบ้าน คือ ทำนา น้ำตาล โคนด ประมง เหตุที่มีทรัพย์ในดินสินในน้ำ ทำให้ชาวบ้าน ยึดมั่นในศาสนา น้ำมนต์ บิดาของครูชัยวัฒน์ มีฝีมือในการเชิงช่าง ชอบแกะกระดาษเป็นลวดลาย บางครั้ง ช่วยประดับหน้าศพพระเครื่อง และชาวบ้านที่ท่านเคารพ ทั้งชอบแกะสลักทำงานฝีมือเล็กๆ น้อยๆ เป็นที่ยอมรับ กันทั่วไปว่ามีฝีมือประณีต ทั้งเป็นผู้ฝึกสอนศิษย์ศึกษาโดยเดินทางไปเรียนบาลีที่กรุงเทพฯ ชอบในการอ่าน มีหนังสือมาก ลูกๆ จึงมีนิสัยชอบอ่านแต่เด็ก นางเตี้ยม ผู้เป็นมารดา ทำอาหารเก่ง ทำขนม และทอดฟ้าได้ มักจะเป็นหัวหน้าผู้หญิง ในครอบครัวที่งานวัด งานบ้าน ครูชัยวัฒนมีน้องหลายคน จึงได้ฟัง Mara ตามล่อมน้องอย่างไร เรา ด้วยเพลงกล่อมลูก ที่ท่านอาจารย์พุทธทาสกล่าวว่า เป็นธรรมะที่สอดแทรกมาในวัฒนธรรมของชุมชนแต่โบราณ บางครั้งก็ช่วยกล่อมน้องด้วย หากแต่บิดากล่อมลูกด้วยโคลงโภกนิติ ซึ่งครูชัยวัฒน์จะจำโคลงเหล่านี้ได้ตั้งแต่เล็ก สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ปลูกฝังความเป็นช่าง และคุณธรรม ให้กับครูชัยวัฒน์ตั้งแต่เยาว์วัย

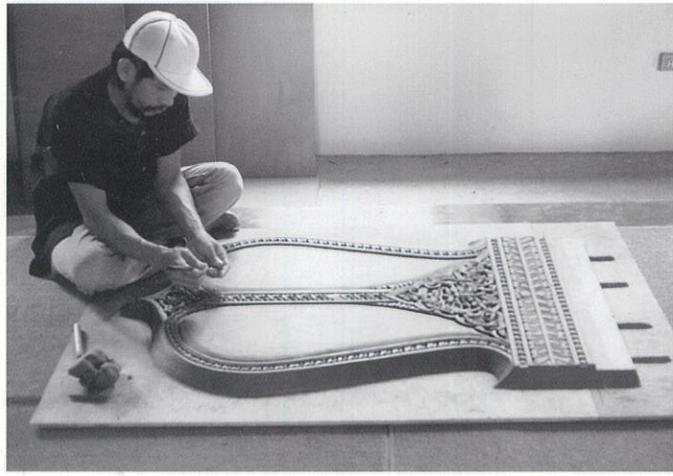
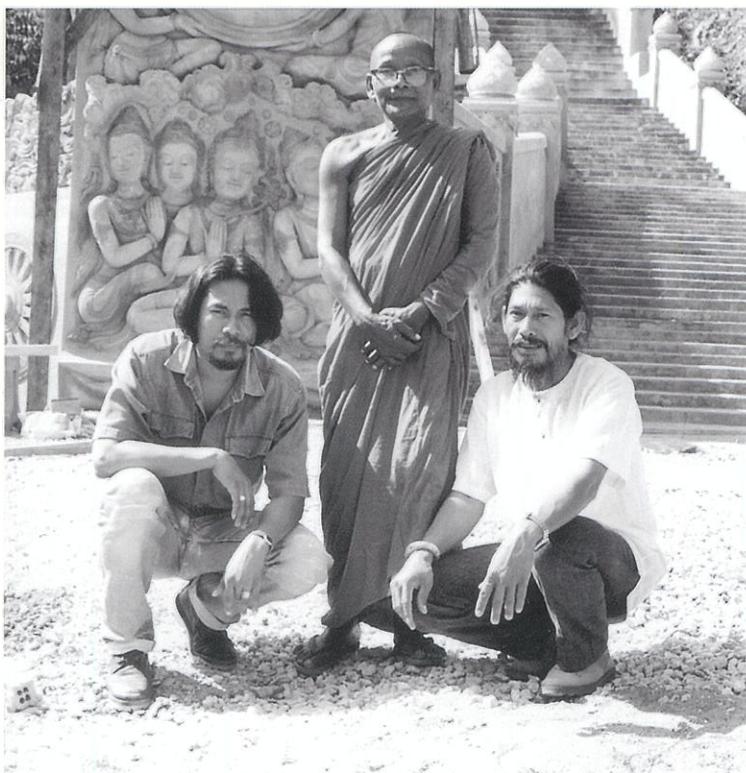
“ผมได้แรงบันดาลใจจากคุณพ่อครับ สมัยผมเป็นเด็กเวลาชาวบ้านมีการอะไรมาก็ขอร้องให้คุณพ่อ ช่วยแกะสลักกระดาษไปตกแต่งงานให้มีชีวิตชีวาอยู่เสมอ ผมเองเห็นพ่อแกะสลักกระดาษเป็นลวดลาย ออกมากว่าย ฯ เริ่มเกิดความรู้สึกรักงานศิลปะขึ้นมาตั้งแต่นั้น”

ครูชัยวัฒน์ มีนิสัยชอบวัดอยู่เป็นทุนเพระบิดามารดาไปวัดอยู่เสมอ แม้ไม่ใช่วันพระ จึงคุ้นเคย กับพระวัดอินทารามแบบทุกรูป อายุ ๕ ขวบ ก็ไปนอนกับหลวงปู่เบนเจ้าอาวาส พระเนรบีบันดาลหลวงปู่ก็เข้าร่วมด้วย หลวงปู่มักจะเล่านิทานให้ฟังและมีคำสอนแทรกเสมอ ในวัดมีงานสลักไม้สวยงามมาก ภูภูมิใหญ่ก็สร้างอย่างดงาม ในภูมิภาคพุทธประวัติ ภาคพหุ ภาคพะเสสันดร ฝีมืออาจารย์เหม เวชกร ภาคเหล่านี้เป็นสิ่งบันดาลใจ ที่สำคัญส่วนหนึ่ง

วัดอินทาราม เป็นวัดที่หนังตะลุงและมโนราห์ มาแสดงบ่อยๆ เพราะหลวงปู่แบนเป็นที่崇拜ของหนังตะลุง มโนราห์ ทุกครั้งที่มีหนังตะลุงมาแสดง ครูชัยวัฒน์จะขอปืนขึ้นบนโรงหนัง เพราะชอบรูปหนังตะลุงและ Jad จำมาเขียน บางทีก็จดลูกกระดาษเหมือนของจริง

ครูชัยวัฒน์เพิ่มความสนใจในงานศิลปะไม่ว่าจะเป็นภาพพิมพ์ ปักหนังสื่อนิยายของบิดา ไม้สลัก ปูนปั้น ภาพโมเซนาภาพยนตร์ เมื่อมีโอกาสเข้าไปในตัวจังหวัดสุราษฎร์ธานี มักจะขออนุญาตบิดาไปฝ่าอยุ่หลังโรงภาพยนตร์ เพื่อดูซ่างเขียนภาพพระเอกนางเอกโมเซนาภาพยนตร์ ครูชัยวัฒน์เริ่มรู้ตัวว่าตนต้องการเขียนรูป ต้องการเป็นซ่าง และพยายามฝึกฝนด้วยตนเอง จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๐๖ เรียนจบมัธยมปีที่ ๖ จากโรงเรียนบ้านนาสาร จึงมีโอกาสไปคลุกคลีกับนักเขียนภาพโมเซนาภาพยนตร์อย่างจริงจัง โดยไปฝึกตัวกับอาจารย์ญบ่อ หรือนิรันดร์ ซ่างเขียนโรงภาพยนตร์เริงจิต จังหวัดภูเก็ต มีโอกาสได้เห็นภาพโปสเตอร์ฝีมืออาจารย์เบี้ยกโปสเตอร์และแผ่นโปสเตอร์ ของฝรั่งซึ่งมีรูปแบบลีลาการเขียนแตกต่างกับโปสเตอร์ของเมืองไทย อิกหังได้เรียนรู้การเขียนภาพเหมือนสีน้ำมัน จากอาจารย์ญบ่อ ซึ่งเป็นพื้นฐานการเขียนภาพที่ดี ทำให้อยากเขียนภาพทิวทัศน์

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ ครูชัยวัฒน์จึงเขียนภาพทิวทัศน์ของภูเก็ต อาทิ แหลมกา หาดสุรินทร์ ปากน้ำ และที่อื่น อิกจำนวน ๘ ภาพ ด้วยสีน้ำมัน ในที่สุดครูชัยวัฒน์จึงเดินทางเข้ากรุงเทพฯ เพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ที่ตนต้องการ ได้เห็นโรงภาพยนตร์ในกรุงเทพฯ สร้างความตื่นตาตื่นใจให้แก่ครูชัยวัฒน์เป็นอย่างยิ่ง และเป็นโอกาสดี ที่ได้รู้จักซ่างเขียนภาพโมเซนาภาพยนตร์ที่มีฝีมือหลายท่าน ทำให้ต้องฝึกฝีมือเพิ่มเติมอย่างหนักเพื่อปรับปูนฝีมือให้ทันสมัยเข้าซ่างเขียนอีก

๑	๑. ครูชัยวัฒน์ในระหว่างทำงานปูนปั้นที่วัดธาราน้ำร้อน
๒	๒. ครูชัยวัฒน์ในระหว่างทำงานปูนปั้นที่วัดไถ่ใหญ่ชุมพล
๓	๓. ภาพครูชัยวัฒน์กำลังปั้นลายใบเสมาที่วัดไถ่ใหญ่ชุมพล

แนวทางการสร้างสรรค์งานปั้นปุน

ผลงานอันวิจิตรบรรจง สะท้อนผ่านความชำนาญ และความตั้งใจในการสร้างสรรค์งาน เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการออกแบบ ซึ่งครูชัยวัฒน์จะเป็นผู้ออกแบบผลงานด้วยตนเองทุกครั้ง โดยนำความชำนาญจากการจิตกรรวมของตนมาผนวกกับการสร้างสรรค์งานปูนปั้น ภาพร่างที่ออกแบบขึ้น มีการลงรายละเอียดให้มีมิติ แสงเงา ให้ได้ภาพเสมือนจริงที่สุด เพื่อที่เวลาปั้นปุนสดจะได้รูปถูกต้อง และจังหวะของภาพ ที่สำคัญภาพที่ออกแบบขึ้นต้องสามารถนำมาทำงานปูนปั้นได้จริง

งานปูนปั้นของครูชัยวัฒน์ สร้างสรรค์ขึ้นมาจากปูนซีเมนต์ ไม่ได้มีวิธีการเตรียมปูนที่ซับซ้อนเหมือนงานปูนปั้นโบราณ ซึ่งจะต้องวางแผนการทำงานเป็นขั้นตอน ให้เหมาะสมกับจังหวะเวลาของปูนซีเมนต์

ก่อนที่จะทำงานปูนปั้นสำหรับงานขึ้นเล็กๆ จะต้องมีการเตรียมพื้นที่ที่จะปั้นด้วยการรองทรายเอาไว้ก่อน เพื่อเป็นการป้องกันชิ้นงาน และสามารถเคลื่อนย้ายได้หลังจากชิ้นงานแห้งแล้ว ในขณะที่ปูนยังเหลวจะต้องวางโครงสร้างไว้ ว่าตรงไหนควรจะนูน แล้วค่อยแต่งเมื่อหมดขั้นอีกหน่อย ซึ่งครูชัยวัฒน์บอกว่า

“จะทำที่เดียวให้เสร็จมันทำไม่ได้ ไม่เหมือนกับปูนต์ของโบราณ ที่สามารถปั้นให้เสร็จภายในนั้น อันนี้มันแตกต่างด้วยเหตุของการทำปฏิกริยาของปูนซีเมนต์กับน้ำกับทรายมันจะมีเวลาของมัน”

เมื่อวางโครงสร้างโดยเสร็จ ปูนจะมาดัดแปลงดี ขั้นตอนต่อไป คือ การปั้นปูนให้ได้ตามลวดลายที่ออกแบบไว้ ความพลิวไหวในการใช้เครื่องมือในการปั้นปูนของครูชัยวัฒน์เสมือนหนึ่งการใช้พู่กันในการวาดภาพ หากแต่งงานตรงหน้าเป็นภาพที่มีมิติ จากการออกแบบวางแผนจังหวะลาย ให้มีช่องไฟเพื่อเหมาะสม จึงสามารถปั้นลายให้เว้าโคง อ่อนช้อย สร้างมิติ สูง ต่ำ ให้ลายปูนปั้นได้อย่างลงตัวลงตัว และการทำที่จะทำงานให้ลงตัวลื่นไหลได้นั้น ครูชัยวัฒน์ต้องมีการดัดแปลง และสร้างสรรค์เครื่องมือเฉพาะขึ้นมาให้เหมาะสมสำหรับการใช้งาน

“สมัยแรก ๆ ก็ใช้มีด ต่อมาก็ดีกว่าจะปั้นทับลาย ที่เราตัดไป ก็มีเกรียงเล็ก ๆ เราก็ไปหาเกรียงแล้วก็มาแต่ง มีดเราก็เอามาแต่งให้มีขนาดเล็กบางใหญ่บ้าง บางครั้งเราก็สั่งทำตามขนาดที่เราต้องการ เราตัดกระดาษให้แล้วก็บอกให้เค้าตีเหล็กให้ ถ้าจะเอียดหน่อยก็ใช้เกรียงเล็กหน่อย เพราะสะดวกในการพลิว เกรียงใหญ่มันไม่สะดวก เอามาปูบมันใช้แต่ส่วนปลายมันจะยาก ใช้อันนี้มันก็จะสะดวก นี่ก็คือหลักการว่าใช้แล้วสะดวก นี่คือเหตุผล เมื่อเราใช้ เราจะรู้ว่าเราจะสร้างเครื่องมืออย่างไร เหมือนคนที่เป็นช่างสลัก เค้าจะรู้ว่าสิ่งที่ถูกนิสัยเค้ามีกีตัว อะไรบ้าง ทำงานนั้น เมื่อน ๆ กัน”

เครื่องมือที่สร้างสรรค์ขึ้นมาเฉพาะให้เหมาะสมสำหรับการใช้งาน

เทคนิคหรือทักษะพิเศษของการทำงานปูนปั้นชิ้นเล็กตามแบบฉบับครุชัยวัฒน์

๑	๒
๓	๔
๕	๖
๗	๘

๑. ร่างแบบ
๒. ขยายแบบร่างบนกระดาษแข็ง
๓. ตัดกระดาษตามแบบร่าง
๔. เตรียมพื้นที่ที่จะปั้นด้วยการรองทราย

๕. ผสมปูนซีเมนต์กับทรายและน้ำ
๖. ตัดปูนตามแบบร่าง
๗. ก่อปูนวางโครงสร้าง
๘. ปั้นปูนให้ได้ตามลวดลายที่ออกแบบไว้

ผลงานโดดเด่น

ด้วยความใส่ใจในการสร้างสรรค์งานในทุกขั้นตอน งานปูนปั้นของครุชัยวัฒน์มีความงามอย่างมีเอกลักษณ์ แต่ภายใต้ความงามอย่างมีเอกลักษณ์ทางศิลปะนั้น มีเนื้อหาที่แฝงคติธรรมอยู่ด้วยเสมอ ด้วยปณิธานที่ยึดมั่นในการทำงานมาโดยตลอดว่าผลงานของตนจะต้องฝากไว้กับสถานที่สาธารณะเท่านั้น เพื่อที่จะให้งานเป็นสื่อในการนำคติ หรือข้อคิดที่แฝงไว้ไปสู่สาธารณะ

หอพุทธาสธรรมโมฆณ์ ภายในสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งศึกษาเกี่ยวกับชีวิต ผลงานของท่านพุทธทาส และเป็นศูนย์กลางการศึกษาเผยแพร่เกี่ยวกับศาสนา รวมทั้งศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นาภาคใต้ สถาปัตยกรรมโดดเด่นสะดุดดาด้วยลายปูนปั้นที่งามจับตา นับเป็นผลงานที่โดดเด่นสร้างชื่อเสียงให้กับครุชัยวัฒน์ และสร้างความภาคภูมิใจสูงสุดให้แก่ผู้สร้างสรรค์ผลงาน ด้วยเป็นผลงานที่สะท้อนถึงการใช้ทักษะฝีมือ ความประณีต ละเอียด แสดงออกถึงแนวทางและปรัชญาการทำงานของครุชัยวัฒน์ได้เป็นอย่างดี

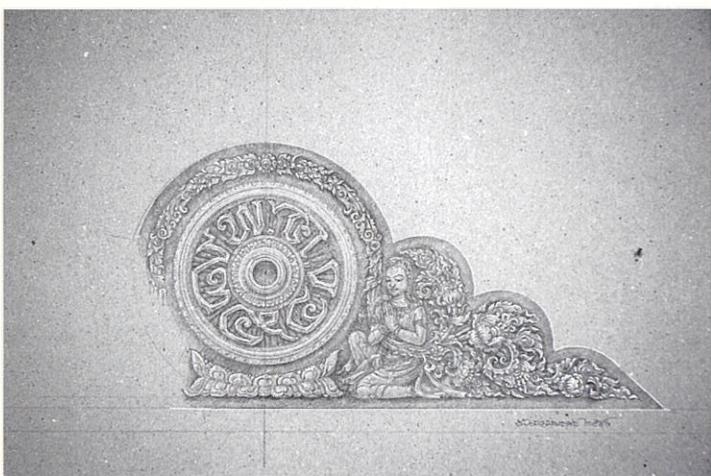
“เมื่อได้รับงานนี้ หวังว่างานนี้ต้องเกี่ยวพันกับชื่อของสถานที่ คือ หอพุทธาสธรรมโมฆณ์ ซึ่งแปลว่า การกระจายหรือการเผยแพร่องค์ความรู้ของท่านอาจารย์พุทธทาส ท่านทำงานเกี่ยวกับศรีวิชัยคืนชีพ ท่านชื่นชมงานศรีวิชัยมาก ฉะนั้นเราควรจะเอาเรื่องลวดลายเข้ามาใช้ โดยจะให้ทุกหน้าจั่วบ่งบอกถึงธรรมะที่เป็นหัวใจสำคัญ แท้ ๆ ที่อาจารย์พุทธทาสเคยเทศน์ เคยสอน คือ เรื่องสุญญตา เป็นตัวพื้น”

ปัจจุบันหน้าจั่วได้สร้างเสร็จตามต้นแบบแล้ว ๕ หน้า เหลืออีก ๔ หน้า ที่จะต้องดำเนินการให้เสร็จตามที่ออกแบบไว้ รวมทั้งหมดมี ๙ หน้าจั่ว อันเป็นความหมายที่ครุชัยวัฒน์ต้องการสื่อความหมายโดยรวมถึงรัชกาลที่ ๙ แทนช่วงเวลาในการสร้างสรรค์งานและคุณธรรมชั้นเลิศของพระพุทธศาสนา ๙ ประการที่ตั้งใจฝากไว้คู่แผ่นดิน

๑ ๒

๑. แบบลวดลายปูนปั้นหน้าบันหอพุทธาสธรรมโมฆณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

๒. หน้าบันหอพุทธาสธรรมโมฆณ์ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

๑ ๒ ๓
๔ ๕ ๖

๑. งานปูนปั้นอุโบสถ วัดดอนกระถิน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. ๒๕๒๐
๒. งานปูนปั้นวัดสันติ อำเภอท่าจ้าง จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. ๒๕๒๗
๓. งานปูนปั้นวัดพระบรมธาตุไชยวาราชวรวิหาร อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. ๒๕๓๑
๔. งานปูนปั้นวัดราษฎร์ร้อน อำเภอท่าจ้าง จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. ๒๕๓๔
๕. งานปูนปั้นพระต้าหนักแหล่มหง่านacula จังหวัดกรุงเทพฯ พ.ศ. ๒๕๓๗
๖. งานปูนปั้นซุ้มประตู วัดดอนกระถิน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. ๒๕๔๒

ถ่ายทอดความรู้สู่คนรุ่นหลัง

ครูชัยวัฒน์ได้ถ่ายทอดความรู้ไปสู่บุคคลที่สนใจ โดยรับเป็นศิษย์ตามแบบการเรียนในสมัยโบราณ คือ ต้องมาช่วยงานทุกอย่างไปพร้อม ๆ กับการเรียนรู้ จากการทำงานจริง สิ่งที่ครูชัยวัฒน์มักถ่ายทอดให้กับศิษย์ไม่ใช่แค่การทำงานเป็นเต็มรูม ถึงคุณธรรมการอบรมบ่มนิสัย และจิตวิญญาณในการสร้างสรรค์งานศิลปะโดยส่วนใหญ่ จะต้องใช้เวลาในการรับเรียนถึง ๕ ปี ซึ่งตลอดการเรียนนี้ครูชัยวัฒน์ก็ไม่ได้คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ

“ครอ Yak จะทำงานที่ swayangam ติดกับศาสนสถานต่างๆ
นอกเหนือจากความ swayangam เป็นเอกลักษณ์ของตนแล้ว
ให้มีความหมายในทางธรรมด้วยจะเป็นสิ่งที่ดีมาก”

ครูชัยวัฒน์ วรรณา